

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navađne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volilni shod v Šmartnu pri Slov. Gradci.

V nedeljo, dne 8. decembra ob treh popoldne je poročal deželni poslanec, prečastiti gospod dr. Franjo Šuc v Mostnarjevih prostorih v Šmartnu pri Slov. Gradci o našem deželnem zboru in njegovem in svojem lastnem delovanju v deželnem zboru.

Akoravno je zima hudo brila in morajo gospodarji za starega leta dan svoje „groše“ hranjevati, bilo je le prav lepo število mož z volilno pravico iz Šmartinske, Legenske in Golavabuške občine, kojim je bil ta shod odmejen, in še celo iz Podgorce so k zborovanju prišli.

V svojem, dve uri trajajočem govoru je blagi gospod deželni poslanec omenjal starih stanovskih deželnih zborov, deželnega zbora od leta 1848, o cesarskem patentu, danem 26. svečana 1861, o deželno-zborskem volilnem redu in njegovi krivici za Slovence; o političnem spanju Štirskih Slovencev leta 1861, kajti le Ptujskega volilnega okraja kmečke občine so bile že takrat probujene in so si blagega Mih. Hermana za poslanca izvolile.

Na podlagi imenika za vsako volilno dobo sem od leta 1861. kazal nam je preč. govornik, kako se je narodna zavest med Štirskimi Slovenci vzbujala, tako da so si pri zadnjih volitvah za deželni zbor vsi slovenski volilni okraji le same Slovence za poslance imenovali. Tudi po nemškem Štajarji so leta 1861 bili sami nemško-liberalci izvoljeni, pa tudi tam se je začelo daniti in danes šteujemo 11 konservativnih nemških poslancev.

Na to nam je popisaval posamezne stranke v deželnem zboru in njihovem naporu. Ni mogoče tukaj vsega popisati, kar je nam povedal o delovanju deželnega zbora sploh, o delovanju slovenskih poslancev in o svojih lastnih, samostalnih interpelacijah in predlogih, to se mora slišati, moram le opomniti še, da tudi g. dr. Radajevega predloga nič ni pozabil, da bi se zanaprej vselej jeden Slovenec v deželni odbor

izvolil. — Po končanem govoru zadoneli so gromoviti „živio-klici“ po dvorani. Na to vstane g. Haus in se zahvaljuje v kratkih besedah gosp. poslancu za njegov trud. G. Vavken izrazi v jedrnatih besedah zaupanje g. poslancu. G. Kristan, po domače Cotlar, bivši večletni župan Legenski, tudi izreka g. poslancu zahvalo in zaupanje in v daljšem govoru oboje vtemeljuje, na kar vsi pričujoči v dokaz, da so z govornikom jednih misli, ustanejo in g. poslanca gromovito z „živio“ pozdravijo.

G. Filip Kristan je še konečno prošnjo izrazil, da bi g. poslanec se dal pri prihodnjih volitvah zopet voliti. To prošnjo stavi tudi Luka Stermčnik, po domače Šume in popisuje, kaj da je g. poslanec za okraj itd. dobrega storil; celo zbirališče se vzdigne za toto prošnjo. G. poslanec se zahvaljuje za zaupanje in pravi: Sicer sem se že v boji za naše pravice postaral, in sem ravno zarad političnega delovanja, kakor Vi sami najbolj veste, veliko grenkega pretrpel, — vsiljeval, pravi, se za poslanca ne bom, — ako bi pa videl, da z menoj laglje proderete, kakor s katerim drugim kandidatom, bom volitev sprejel in kolikor mogoče, bom vselej vestno za občni blagor, za koristi mojih volilcev in za povzdigo našega milega naroda delal. Ta izjava bila je z živahno pohvalo sprejeta. S tem je bilo poročilo končano, mi pa smo še dalj časa v prijateljski ljubezni skupaj ostali in smo se o raznih rečeh pogovarjali. Splošno se je želja izrekala, da bi se tukaj o tej reči še enkrat poročalo, pa v godnejšem času, da bi se še drugi možje mogli zborovanja vdeležiti.

R.

Izvolitev lavantinskih škofov.

(Dalje.)

V soboto, dne 26. oktobra se je ob 11. uri predpoludne v stolni cerkvi vršilo slovesno potrjenje. Na škofijskem tronu sedijo nadškof; prisotni so pa bili: stolni kapitol v polnem številu, c. kr. namestnik, župan in podžupan Solno-

graški, naši lavantinski gostje in veliko število drugih duhovnikov in posvetne gospôde.

Kakor so vsi obredi v sv. cerkvi jako modro osnovani, tako je tudi pri škofijskem potrjenju upeljana navada, da izvoljenemu škofu ponudijo prokuratorja ali opravnika, ki mesto izvoljenega škofa to opravi, kar bi sicer on sam moral storiti. Za novega škofa pa bi namreč vsekako težavno bilo, da bi se sam priporočal v potrjenje, da bi sam svoje zasluge poudarjal, in svoje življenje opisaval; za to pa mesto škofa opravitelj poprejme besedo, da to izgotovi.

Našemu novemu škofu so postavili za opravnika dr. Matijo Kaserer-ja, profesorja bogoslovja v Solnogradu. On je tedaj odprl svoja zgovorna usta in je nagovoril knezonadškofa. V svojem govoru najprej omenja smrt rajnega kneza in izvolitev novega škofa; potem dokazuje iz zgodovine, kako si je nadškofija pridobila pravico, lavantinske škofo voliti in potrjevati; na dalje podaja natančni življenjepis novega škofa, navaja službe, katere so opravljali in povdarja čednosti in zasluge, katere so opravljali in povdarja čednosti in zasluge, katere so si nakupičili.

Vsega tega pa jaz tukaj ne ponavljam, ker sem o omenjeni pravici Solnograške osrednje stolice že zgorej govoril, a življenje prečastnega je že bilo v tem listu in tudi v drugih domačih listih vrlo popisano.

Omenim le, kako je govornik svojo besedo končal. Rekel je: „Danes ni treba več dosti besed, da tvoji milosti, prevzvišeni nadškof, priporočim svojega kneza, ker je od Tebe zavoljo svojih zaslug in čednosti že knezoškofom lavantinskim imenovan in je temu imenovanju tudi Njih veličanstvo, presvitli cesar nemudoma pritrđiti blagovolil. Vendar dve reči med drugimi naj smem omeniti, in sicer prvič: tisto pristrčno in sinovsko ljubezen, katera je mojega prečastnega gospodarja vezala z rajnim knezoškofom Jakobom Maksimilijanom, kateremu je bil na potovanji šestokrat zvest spremljevalec, a doma dostikrat priljubljen gost, kateremu je do dobrega zaupal; in drugič: popolno znanje obojih jezikov, nemškega in slovenskega, in zbog tega moj premilostni gospodar ne bo v svoji škofiji sprejet kot inostranec in tujec, ampak kakor domačin in dobri znanec, kateremu se bodo duhovniki in ljudstvo z zaupanjem približali, ker ga bodo razumeli, in kateri bodo zbog tega zamogel vsakega poslušati in vseh želje poizvedeti, in to brez — tolmača.“

Potem opravitelj terja, naj nadškof pred vsem veli listino imenovanja, katero je biležnik izgotovil, prešteti. Nadškof zapovejo: „Naj se prešteje!“

Na to opravnik nadaljuje: „Ker se tedaj od dneva imenovanja in do sedajne ure ni nič

pripetilo, kar bi tebe, prevzvišeni knez in nadškof zamoglo nagniti, da bi svoj sklep preklicel, zavoljo tega ponižno in nujno prosim, da delo, katero si pričel, dovršiš, in imenovanega škofa lavantinskega slovesno potrditi, ter po stari pravici Solnograške stolice zakonito postaviti blagovoljš.“ Nadškof odgovorijo: „Naj tedaj stopi naprej!“ (Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Ni čne razumejo.)

Dne 12. decembra vršila se je v občinski hiši Celjske okolice zopet jedna burka v slavo naših „nemških“ občinskih očetov. Kakor je bralecem „Slov. Gosp.“ še v spominu, ovrгла se je bila prvotna volitev v naš občinski zastop v drugem razredu zategadelj, ker si je bila nemškutarska stranka protipostavno izmolzla večino; znano je tudi, s kakimi sredstvi, strastnim agitovanjem so se hoteli nasprotniki Slovencev zopet usesti na stole, s katerih so bili pahnjeni. Vsled zmage narodne stranke pri volitvi meseca julija t. l. odklenkalo je tudi njihovemu gospodarstvu in ošabnosti. Misleč, da se jim na vsak način mora izpolniti srčna želja — ali pa morebiti želja Celjskih mogotcev — pritožili so se na namestništvo, češ, da slovenska stranka ni postavno izvoljena. S to pritožbo pa so si položili krono na svojo domišljavo glavo, kajti ravno oni so bili, ki so vodili volitev, razsojevali o veljavnosti in neveljavnosti glasov in pooblastil. S tem, da so vložili pritožbo, pokazali so toraj, da sami sebi ne verjamejo, da so znali volitev tako voditi, kakor to postave predpisujejo. Reveži! — Ta čudna pritožba je šla na namestništvo in se od meseca julija do sedaj, menda vsled njene temeljitosti (!) na veliko čudo obeh strank še ni rešila. Toda občinskemu predstojniku in njegovim, večinoma kmečkim „Nemcem“ začelo se je tožiti po občinskih sejah, kjer so mogli tako lahko pokazati svojo modrost in da so „Nemci“, ki celo nemški znajo: „miza tiš, riba fiš“ itd. Sklical je toraj sejo občinskega odbora, ter k njej povabil svoje „nemške“ — če tudi že davno izbacnjene — odbornike drugega razreda, ki so prišli na to povabilo „sedet“, ali bolje rečeno, od sej slovo jemati. Slovenski odborniki tretjega razreda se seveda niso hoteli vdeležiti občinske seje, h kateri so bili povabljeni možje, ki nimajo nikake pravice več udeleževati se občinskih posvetovanj in sklepov, ter so v opravičenje poslali k tej seji vlogo, v kateri so razložili, zakaj se ne vdeležijo in zakaj smatrajo to sejo kot protipostavno. Slavni zborovalci pa so porabili hitro to lepo priliko, da so se še enkrat korenito osmešili pred vsem svetom. Zapisali so si na zadnjo stran te vloge lepo ubožno spričevalo, češ, da se je ta vloga v seji

fant, J. Munda v večnost. Mati ga je našla, toda bil je že brez zavesti in je umrl, ne da bi se bil zavedel.

(Božičnica.) Kakor vsako leto, tako je tudi letos kat. podporno društvo v Celji priredilo za uboge učence in učenke okoličanskih šol božičnico, koja se bode v prihodnjo nedeljo t. j. dne 22. t. m. v poslopji č. šolskih sester s petjem in deklamovanjem vršila. Potem se bode razdelila obleka, obutev itd., med vbogo šolsko mladino. K prav obilni vdeležbi vabi

Odbor kat. podpor. društva.

(Izguba in dobiček.) Država je odpravila stare bankovce, petake in petdesetake ter je mesto njih izdala nove državne petake in petdesetake. Stari so sedaj iz veljave in njih se za 1 milj. ni vrnilo v drž. kase. Le-ti so torej izgubljeni, država pa ima za toliko manj dolga.

(Obsodba.) Pri porotnem sodišči v Gradci so dne 3. decembra dva obsodili na vešala: deklo M. Grossschädel, ki je bila svoja dva otročiča vrgla v potok Mühlbach in Jož. König, ki je z nožem umoril posestnika L. Gissinga ter ga potem oropal.

(Umrli) je zadnji petek g. P. Majcen, nadučitelj v pokoji v Hočah. Gredoč iz ranih zornic se je zgrudil mrtev na tla malo po tem, ko je stopil v svoje stanovanje. Naj ostane v blagem spominu!

Sejmovi. Dne 19. decembra pri sv. Ani poleg Teharja in na Bregu v Ptujih. Dne 21. decembra v Brežicah in v Laškem trgu. Dne 27. decembra v Orešji pri Brežicah in v Vitarnji. Dne 28. decembra v Stradnu.

Listič uredništva. G. Fr. M. tukaj: Nam bode prav ljubo, vse po želji. — G. S. K. v Š.: Za Vas sreča, za nas ni nesreča. — G. P. N. v S.: Vse prav, samo Vaše pismo ne! — G. J. M. v P.: „Tacih si bratcev imeti želimo!“ — G. F. V. na P.: Ni treba hvale; vse dobro!

Loterijne številke:

Trst 14. decembra 1889:	73, 19, 36, 82, 47
Linc „ „	59, 78, 64, 15, 63

Žalostnim srcem naznanja podpisani tužno vest, da je danes

Marjeta Senica,

katera je skoz 30 let v Fridrichovi hiši kot pridna in zvesta služebnica živela, v 90. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Drago ranjko priporočam v blag spomin in molitev.

V Libojah, dne 12. dec. 1889.

Franc Emanuel Fridrich.

Izjava.

Nekatere osebe govore, da sem jaz pisal ali poslal Vam dopis, priobčen v zadnji številki „Slov. Gosp.“ od 12. decembra pod znamko: „Od Savinje“.

Temu nasproti izrekam, da jaz o Braslovških razmerah, o ondotnih volitvah, osebah ali dogodjajih nijsem niti v „Slov. Gosp.“ niti v katerikoli drugi slovenski ali nemški list ni besedice pisal ali odposlal, razven ene izjave, katero sem nekemu Braslovškemu gospodu iz nemščine preložil, in da ne bom o Braslovških odnošajih, ki jih niti ne poznam, nikdar ničesar pisal, ni belo ni črno. Pač pa sem uredniku večjega dnevnika enkrat priporočal, da naj ne vzprejema od ondi vsakega dopisa o kakem pretepu ali rabuki, ker to škodi celoti.*)

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Gabršek, okrajni tajnik.

Vransko, dne 16. decembra 1889.

*) Le-ta izjava vjema se, kar naš list zadeva, po polnem z resnico. Ured.

Svetlo-žolti lovski pes

je odbežal: naj se odda proti darilu pri sv. Lovrencu ob kor. železnici hšt. 26, ali pa se naj tje piše.

V najem se da

krčma in gospodarsko poslopje v trgu na Ptujski gori, h kateremu spada tudi blizo 20 oralov zemljišča, hram, na katerem je krčma in je last maloletnih St. Košišetovih dedičev.

Taisto se bode na tri leta dalo v najem, in kateri želi v najem vzeti se naj oglasi do 1. januarija 1890 pri županu Martinu Kranjcu na Ptujski gori. 1-2

Občinski tajniki

in druge olikane, zanesljive osebe, katere pridejo pogosto z ljudmi v dotiko in si hočejo poleg svoje službe še kaj zaslužiti, naj se oglašijo pod naslovom: G. A. G. 1. 867, Graz, poste restante. 10-10

NOVA PESMARICA.

Zbirka najbolj znanih slovenskih, hrvatskih, srbskih, bolgarskih, čeških, poljskih in ruskih pesnij.

Sestavil

Ivan Zeleznikar.

Založil

Dragotin Hribar.

Cena: Mehko vezani 80 kr., s pošto 10 kr. več. Elegantno vezani 1 fl. 20 kr., s pošto 1 fl. 30 kr. Dobiva se v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani. Naroča se pa lahko tudi v vsaki bukvarni. 2-5

6 lepih svečnikov za cerkev

iz kitajskega srebra, s pravim srebrom v ognji trikrat posrebrjenih, 1 meter dolgih se odda. Kje, pové upravništvo „Slov. Gosp.“ 2-4

Kupijo se vsaki dan:

Pitani kapuni, purani, race, goske, pišanci, jerebice komad 55 kr., zajec veliki 1 fl. pri **Jožefu Robitsch**, Triesterstrasse Nr. 10. 2 3

Priporočba.

Več tisoč lepih 4-5 letnih sadnih drevesc najboljih vrst, priporočba po nizki ceni **Jože Janežič** na Bizeljskem pri Brežicah.

Občinski zastopi in šolska vodstva dobijo cepiče zastonj. 4

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v naravno cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji pozlatim in posrebrim. Čé. gg. naročniki naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja, 7-24
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Maribor
Gospoške ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in šolskih in mohtvenih knjig

Naročajo se tudi loalko vsi modni ljudi avstrijski in vnanari, ilustrirani časopisi.

Andrej Plawzer,
poprej **EDUARD FERLING.**

Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopije, papirne žakije in zvitke, papir iz slame, za loštenje in zavilke.

Novosti
posebno pisma za granadaje kárton, svilnat in katron papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
Gospoške ulice 3
Maribor.

Pravo francozko žganje (cognac).
Kaj je pravo francozko žganje?

ZAKONOM ZAŠLIČERNA MARKA.

Iz francozkega in južnoštajerskega jakega močnega brdskega vina izerpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški priznavao dletitno, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničel. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, reumatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleznik iz južnoštajerskega znamenitega Konjfičkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodcu bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenice pošiljajo se franco brez daljnih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajščini Golčé pri Konjčah, Južno-štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gospoške ulice.

Potrebno za hišo in pisarno!

V tiskarni sv. Cirila v Mariboru je ravnokar izšel in se dobi

Slovenski koledar 1890.

za steno.
Cena 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah!

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 51. števil. „Slov. Gospodarja“.

L. 1889.

19. decembra.

Štev. 12.

Sadjereja in česa je potreba, da nam bode koristna.

(Spisal Fr. Matijašič.)

(Konec.)

Ako je sadje namenjeno, da se v malem, v zabojih (kištah) itd. razpošilja, ima se skrbeti za to, da tudi zavitek ali embalaža ima prijetno obliko. Morajo tedaj ti zaboji ali jerbasi biti snažno izdelani, a vsak posamezen sad mora biti ovit v barven papir (bolje je v dva, različne barve), ker kupci to ljubijo. Samo ob sebi se razume, da pri takem kupčevanju, pri katerem se blago drago plačuje, mora biti tudi sadje izvrstno. Takega prodajalca pa, kateri v tem vestno ne ravna, zapomnijo si kupci dobro, ter se ga znajo ogibati. In še več, cela okolica pride po nevestnem ravnanju enega samega prodajalca, lahko v slab glas, tako, da njeni prebivalci težko več prodajajo svoje sadje. Treba si je tedaj tudi pri kupčevanju s sadjem zapomniti: da je poštenost povsod največ vredna!

Kar se tiče prodajanja sadja v velikem, omenil sem že prej, da se ono najlože prodaja, ako ga imamo od ene sorte veliko.

Mali posestniki tedaj ne bi smeli saditi sploh toliko sort, kakor veleposestniki.

Ker pri nas kupujejo vse sadje tujci, ki ga potem razpošiljajo v dalnje kraje, potrebno je, se ve, da je tako sadje trgano z roko. V naših krajih se navadno prodaja na sode, ter bode gotovo še dolgo časa trajalo, dokler se bode tudi pri nas pričelo prodajanje na težo. Kakoršnje so sedanje razmere, ne dalo bi pri prodajanju na težo proti onemu na sode tudi nikakega, ali le malo dobička.

Pripetiti pa se nam more, da ob času trgatve sadja, ni kupcev na sadje. V takem slučaju, ter ako sadja nočemo ali ne moremo porabiti na kak drug način, temuč ga hočemo svežega prodati, moramo sadje do prodaje deti v dobre shrambe, kjer se ne pokvari. V obče so za hranjenje sadú tudi naše vinske kleti sposobne, nikakor pa kleti, kjer se hrani repa, korenje, zelje itd. Tudi vinske kleti, ako naj služijo za shrambo sadú, ne smejo biti premokre, ter morajo biti snažne in ne pretople; se ve, da tako mrzle ne smejo biti, da bi sadje v zimi zmrznilo. Na dalje naj ne bodo presvetle, pa tudi pretemne niso dobre, temveč tako morajo biti stavljene, da se mora pripuščati sveži zrak,

ne da bi pri tem nastal prepah! Z drugimi besedami: Shrambe za sadje morajo biti primerno suhi, proti mrazu zavarovani, vendar ne pretopli prostori, v katerih se da pristop dnevne svetlobe in svežega zraka po želji urediti.

Kdor pa ravno opisanih prostorov za shrambo sadja nima, bolje je, da ga koj uporabi na kak drug način, ker bi mu se drugače itak pokvarilo. V takem slučaju bode se priporočilo: sušenje sadja, če že ne za prodaj, vsaj za domačo rabo, ali pa še bolje: naprava sadnega vina ali tako imenovane tolklje, jabelčnice, odnosno hruškovice.

Glavne točke, na katere se pri napravi sadnega vina mora paziti, so:

1. Bolje je manj, kakor pa veliko sort skupaj prešati, ker le takrat dobimo mošt jednako-merne sestave, iz katerega more postati dobro, trpežno vino.

2. Dober mošt, in s tem vino, dajejo sorte s prijetno, okusno kislino, kakor jo imajo n. pr. renéte.

3. Sadje, ki je namenjeno za prešanje, mora biti popolnoma, vendar ne preveč zrelo, ker le tedaj se nahaja v njem največ cukra, in ravno ta je, iz katerega se napravi alkohol, ki daje vinu moč; vino pa, katero ima premalo alkohola, tudi ni trpežno.

4. Poletna jabelka ne dajo nikdar trpežnega vina; bolja so pa jesenska in posebno zim-ska jabelka.

5. Sladkih jabelk ni dobro prešati samih, ker zaradi pomanjkanja kisline in čreslovine ne dajo nikdar trpežnega mošta.

6. Največ in boketni mošt da droben sad trdega mesa.

7. Gnjilo sadje pokvari vsak, tudi najboljši mošt, ne sme se tedaj rabiti.

8. Na drobno mleto sadje da več in boljši mošt, kakor stolčeno sadje.

Omeniti še moram, da je pri napravi mošta največja čistoča neobhodno potrebna, se ve, da pa tako, da se s tem ne spravi voda v mošt. Tudi posoda, za sadni mošt in vino mora biti ravno tako dobra in čista, kakor se to zahteva za vino od vinske trte, ter se mora tudi sadno vino večkrat pretočiti.

S tem sem omenil zopet nekoliko reči, ki so pri sadjereji od večje važnosti, ter vsak, kateri se bo v prihodnje pri svojem sadjarstvu ravnal po teh pravilih, sprevidel bo, da je bil

sovet dober, ker se naslanja na mnogoletne skušnje zaslužnih sadjerejcev in tudi deloma na moje lastne skušnje.

Pošteni viničarje in njih težave.

Poštenjak viničar v Slov. goricah gre zgo-
daj na svoje delo v družbi drugih poštenih vi-
ničarskih tovarišev ter se začne med njimi to-le
zgovorno pomenkovanje: „Že pa ni božjega mira
to jutro“, pravi pošteni viničar; „čuj, kako že
pa tam v klanci nekdo vozi in kriči iz vsega
grla“. „Vozijo, selijo se pač viničarje; letos, ko
je tako slaba cesta, selijo se čez vso mero. V
eni sami fari čez 30, ako ne 40, jih selijo z
enega brega v tretji dol, po 3 pare živine je
vpreženo in kaj imajo na vozu? Malo stare kloz-
nje, da ni vredno na voz je djati. Tovariš sli-
šiš! kaj pa je z uovo viničarsko postavo? Lani
so nekaj o njej pravili in oznanjevali, a letos
jej nič več več ni duha ni sluha“.

„Prav praviš! res ne selijo se ne po stari,
ne po novi postavi, po „nezgrüntanem“ blatu
pač. In kateri se selijo gostokrat ali skoro
vsako leto, ti so vendar-le siromaki, ker „goste
službe dajo redke suknje“, so siromaki na vsa-
kej reči, bogati so le na slabih čednostih. Za-
kaj pa se vedno selijo? Oj, to povedati, čas ne
pusti, hitro moramo na delo“. Eden pa se oglasi,
rekoč: „Meni se življenje teh viničarjev seliv-
cev tako dozdeva, kakor sem nekđaj opazoval
tam na Ogerskem med cigani. Kadar tisti čas
pride, mora iti po svetu, naj bo, kar bo, tako
tudi viničarje slabi ob Jakobovem že o samem
„vandranji“ govorijo, a mi pošteni ostanemo
leta in leta enemu zvesti. Si-li ti čul, kaj je prav-
vil moj gospodar iz Gradca, da tam gori imajo
neki „tiršuverajn?“ No, pa bi prê dobro bilo
tistega tu vpeljati, da ne bi zavoljo viničarjev
uboge živine toliko mučili in pregnali. Sedaj
se seliti, ko so najslabše steze, to ni mala reč“.

„Misliš, da bomo kedaj dobre steze imeli
v Slov. goricah, ali nam jo bodo res napravili
v Cmurek od sv. Jakoba? To je že nekđaj gos-
pôda obečala.“*) „Veš prijatelj! te dni sem
bil v Cmureku, ter sem gledal, kako se gospôda
po lepi suhi stezi sprehaja. V tem sem si pač
mislil: Oj, vam je dobro in lepo, pa mi, kaj
trpimo s hodom, kako težavno naši otroci v
šolo hodijo, ni čudež, če oče otroka v šolo za-
nese zavoljo preblatne steze“. — „Kaj pa hodiš
po Cmureku?“ vpraša tovariš. „O žalost, bole-
nika imam doma, po zdravilo sem hodil, saj
veš, da v celem kraji nimamo zdravnika, no-
bene pomoči, posebno pa ubogi viničar je za-
puščena reva, nikdo se iz mesta na nj ne ogleda.
Znano ti bo, da so po leti tam v onem vrhu

imeli osepnice, več jih je umrlo. V eni hiši po
smrti očeta je ležalo pet otrok bolenih na osep-
nicah. Pisalo se je v Maribor gospodom o tem,
pa nič nismo čuli, da bi jim kaka pomoč prišla.
Moj stari doma prav pravijo: Uboga para po-
magaj si sam, ali pa bodi po tebi!“

„E, sosed, bodi čeden! Drugokrat pišite,
da ima krava osepnice, ali pa da je „virtov“
konj smrkav, včasih se jih bode polna kočija
pripeljala, še vojake bode poslali ter jih nastavi-
li okoli krav in konjev, da ne bi kuge raz-
nesli — in tako bodo našli, da le ljudje v res-
nici bolehajo, ter hočejo silne pomoči imeti.
Naši gospodarji pravijo, da tudi pri pači pla-
čujejo za tiste, kateri kaj siromakom pomagajo
v boleznih“. „Ja, ja plačujejo dačo, da belo gle-
dajo in kako še bodo! Le glej, tovariš, vino-
grade, kakoršnji so suhi brez listja“. „Ali si
čul, da so prê v Mariborski vinorejski šoli tudi
trtno uš našli? Tisto je pač cela dežela redila
za Graško razstavo“.

„Mojega soseda gospodar nam je to raz-
lagal, da je ta trtna uš v Brežicah že veliko
vinogradov vničila, cele Haloze so okužene in
pri Mariboru so zasledili tudi pri sv. Petru, v
Jarenini in še drugod, a pri sv. Jakobu se že
tudi več let ta kuga poteplje ter vinograde
suši. Moj gospodar pa se le čudi, da v Gradci
o tem nič dosta niso hoteli vedeti ni pomagati,
le prepovedano je iz tiste občine vinogradov
kaj izvažati. Neke amerikske trte namenijo
saditi — kje, kedaj, kdo, za koga, ali tudi za
kmeta, bomo že čuli.“*) Lani so vse take trte
v vinorejski šoli mestjani pokupili, ter jih drugi
niso mogli več dobiti za okužene kraje“.

„Prijatelj, ali pa ti misliš, da bodo kmetje
segali po teh amerikske trtah in ž njimi na
novo vinograde razsadili? Težko bo kaj, ker
so stroški veliki, odkod denarja! In kdo bode
vino kupoval — saj še to malo ne morejo pro-
dati, ker kupci ne pridejo na deželo kupovat,
ampak le v mestih vsaki kupi, kar hoče in ko-
likor hoče. Lani je moj gospodar pravil, da
celo klostri in duhovniki nemški in koroški po
mestih kupujejo. Tudi domov pridejo ponujat
agenti in mešetarji vina. Da bi še le pravo
vino imeli! Lani je en agent sam pravil, da
je prišel v neki samostan nemški vina ponujat,
kjer mu predstojnik samostanski reče: Mi od
agentov nič ne kupujemo — in agent je rekel,
da je tam enega čudnega gospoda našel, kateri
neče od agentov nič. Res, vredno je pomisliti,
kje se dobi naravno vino, menda najprej pri
samem posestniku. Moj tast pravijo: pri do-
mačih še je pošteno vino, na vsakega zvananj-
skega pa se ni več zanesti, kaj, če že česa ne
kuha in ne smodi k vinu?“

„Oni viničar je pravil, da so nekje sod špi-

*) Kakor se sliši, so že v Gradci o tem govorili in
bode se neki del steze delal, ter se podaljšala steza od
sv. Jakoba.

*) V Gradci so že skienili pomagati.

rita z 900 litri vozili in že 20 polovnjakov deževnice imeli, grozdja pa ne 80 Brent in venza celo mlako novega vina imajo. Za koga bo to vino? — „Viničarjev pomagač pravi: Mi kaj kislega dobimo, ovo drugo deževnico pa bodo vse gospodar med Nemce spravili, naj jim le diši! Sedaj pa le na delo — z Bogom!“

Dopisi.

Iz Murskega polja. (Raznoterosti. Naši pridelki.) Pšenica nam je obrodila prav prav lepo, žito je pa zavoljo prebujne rasti skoraj črez polovico vsled vetra in dežja poleglo in zato je srednja dobra letina pri njem in kar se tiče drugih zrnskih pridelkov, to je vse še na dobrem, koruzo so pa koruzni črvi nadlegovali in pa nekaka rja (smod) se je je polastila, pa je kljubu vsemu še dobro obrodila. Tikvi je dosti in krompirja srednje. Hajdino nam je mraz posmodil, ali še je vendar-le srednje dala zrnja. Sena in otave je precej. Zrnju je zmirom srednja cena in tako je tudi pri živini, posebno pa za svinje se celo leto poprašuje. Z vinorejo je na slabšem. Po goricah nam je vkončala peronospora zdaten del pridelka, le tisti, kateri so se poslužili škropljenja z apnom in galicijo v vodi razmešano, so imeli dobre bratve, in tudi kapljica ima okoli po 100 gld. cene štrtinjak in vaga okoli 20 stopinj, neškropljeno pa okoli 15 stopinj. Najbolj so skušnje pokazale škropljenje v spomladi še ob leženju grozdja, kajti takrat se škropilna snov vcedi v rastline in tako vkončuje v rastlini in na rastlini rastoče trosi peronospore in tako zdravo in čvrsto mladje in listje ostane s plodom vred. Godi se enako, kakor ob močenji pšenice, ječmena in prosa, da se pretirajo rastoči organi smeti in prirastla lat na polju stori svoj pravi plod, zrno in zatoraj se moči z apnom, galicijo ali pa z močno nerazkrojeno kravjo gnojnico, katera je za kmeta najceneje sredstvo in najbolj ročno. Bode se pač moralo rabiti tudi pri goricah sredstvo, kako naravna sila potrebuje. Novi časi, nove znajdbe in potrebe. S sadjem nas je ljubi Bog tako obdaroval, kakor brž ne v celi Avstriji, razun v enem delu na Českem in zatoraj smo imeli dovolj kupcev za sadje in se je prav lahko in drago prodalo. Natresene štrtinjak 14 do 16 gld., natrgane pa 18 do 22 gld., in s tem je prišel v marsikatero hišo stotak in še več in celi okraj je dobil tisočake, kar je ljudstvu prav dobro došlo, da bode ložej dihala v denarstvenem položaju. Sadje je pa obrodilo le po Murskem polji in po severnem znožji slovenskih gor. V slovenskih goricah je cvetelo lepo tu in tam, pa ni bilo nič sadja. Sodi se, če bi strup glivic peronospore imel nekaki vpliv na cvetenje sadja. Zatoraj, ljubi Muropljci, naj se zgodi, kar se že

od naših prijateljev več časa govori, „da bi se naj Štiriska dežela spremenila v sadunosni paradiz“, saj je to razvidno letos, kako mali so stroški pri sadjereji potrebni, pa kako lepi dobiček. Zatoraj poprimimo se umne sadjereje, drevesca naj se kupujejo iz umnih drevesnic, katerih je že več in se drevesca lepe prav po ceni dobijo. Najboljši čas je za presajevanje v jeseni, zatoraj jih v tem času saditi pa lepo in dobro. Drevo se lepo naj v kroni obreže in in prav lepo v dobro prekopano jamo vsadi, pa ne globoko, drevo ni nikoli preplitvo vsajeno, pač pa se hitro zgodi, da je pregloboko. Sadunosno drevje rediti, to je veselje za zemljana. Kmalu bo železni konj drdral po našem lepem Murskem polji in tedaj bo vozil sadje, da ne bodo se trosila kola s pretežno obloženim sadjem, kakor se je to godilo letos. Slučajno sem naštel potujoč v Radgono 15 vozov, ker sem jim došel in na kolodvoru nisem mogel vozov prešteti. Blizo Melov cestnarja nagovorim: No zdaj pa imate zmirom dovolj dela na cesti in se mi jezno odreže: „S totim sadjem vso cesto sprežejo, pa še s toto slatino ni celo leto mira“. „No, te pa naj le vozi železni konj“, mu šaljivo odgovorim. Bog nam bodi v prihodnje milostljiv, in nam je dolžnost, da se spominjamo v molitvi tistih, kateri so nam tako lepo drevje oskrbeli, in ako nam kaki krajcar preostane, spomnimo se njih v daritvi sv. meše. Dolžnost je naša, da tudi zasajamo mi drevesca in je zlahtimo, da bodo imeli naši potomci kaj in da nam ne bodo nastavljali drugi narodi prislovice, „da Avstrijanec za to dela, da bo imel, kar bo jutri jel, ne pa da bi delal, kar bo na starost imel“. Primurski.

Iz Lešnice nad Ormožem. (Letina. Žalostna trgategv.) Letina z ozirom na poljske pridelke se sme bolj med srednje-dobre prištevati pri nas. Ozimina: rž, pšenica in ječmen so srednje obrodili. Jarina je bila boljša, posebno ovsa se je dosti pridelalo; krompir je nekoliko gnjil, pa še smemo ž njim zadovoljni biti. Koruza je tudi s početka lepo napredovala, poslej pa so se zarili v steblo črvi, kateri so mnogo škode povzročili, da ni mogel klas prav dorasti in dozoreti, vsled tega je tudi pred časom dozorela, in ni bila kaj prida. Fižole se je pridelalo prav mnogo, kakor že dolgo ne, pa saj je ne bo preveč kmetu; mesa bo si tako malo zavžil, ker mora svinje prodati kupcem, kateri celo leto povprašujejo po njih; kmet mu jih rad odda, ker svinja v našem kraji največ novecev vrže, s kojimi se potem najsilnejši dolgovi poravnajo. Mnogo denarja so tudi prejeli nekateri posestniki za jabelka, ki so jih po različni ceni prodajali. Sena in otave je prav mnogo vzrastlo, slednjo smo z velikim trudom vsled slabega vremena pod streho spravili. Jesen je bila močno deževita, malokateri

dan je bil brez dežja. Zdaj pa bi še ti, dragi bralec, rad povedal, kako je kaj z vinskim pridelkom. S tem se pač nikdo ne more pohvaliti; kajti tako slabe vinske letine že precej dolgo ni bilo, kakor letos. Nekateri vrhi so prav prazni bili, tako, da na enem oralu gorice se ni dobilo več, kakor vedro ali še manj: po dobroti bo nekoliko bolje od lanskega. Tri leta nam že strupena rosa mori vinograde, in to vsako leto bolj zgodaj. Leta 1887 se je prvokrat prikazala pri nas, pa takrat še le koncem avgusta, lani že v začetku avgusta, letos pa že julija; ako bo še dalje trajala, bo nam popolnoma vničila naše nekdanje tako rodovitne vinske hribce, od katerih je kmet največ pomoči pričakoval. Z moštom in vinom je hotel vse poravnati; davke, obresti in dolgove. S tem pridelkom je tolažil svojo družino, ki ga je za obleko nadlegovala, z upanjem na dober vinski pridelek tolažil je svoje upnike, rekši: potrpi do jeseni, tedaj dobiš povrnjeno. In res, prišla je jesen, napolnil je vse pripravljene sode z žlahtno vinsko kapljico, za katero so mu kupci prinesli bankovcev, da je poravnal vse omenjeno. Ali zdaj ne gre vse tako po volji vinorejcu, kakor v ondotnih časih. Zdaj se mora bolj varčno gospodariti, če hoče, da ne leze rakovo pot in ne pride na kant, kakor se je že mnogim pripetilo. Zdaj je kmet brez denarja, in delavci brez zaslužka. Koliko so si ljudje v našem kraju že pred zimo in v prvi spomladi za delo v vinogradih zaslužili! Kdo bo zdaj dal vinograd obdelovati in s čim? Osemdesetletnice so se nam razun dveh let slabo obnesle gledé vinstva, Bog nam daj doživeti boljših devetdesetletnic! Da nam sad zemlje daš in ohraniš, te prosimo, o Gospod!

Iz Št. Jurija na juž. žel. (Častitka.) Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spod. Štajar je poslalo svojemu staremu pa vse-skozi marljivemu odborniku Mihaelu Vizjaku, sadjerejcu in posestniku na Pečovji v Teharski fari tako-le častitko k njegovemu 75. godu: „Prečastiti, mnogozaslužni gospod odbornik! Obilne Vaše, vsestransko domoljubne zasluge za napredek, posebno za napredek naroda svojega, zasluge, katere so celo na najvišjem mestu našle pravo oceno, da so Vas Njega veličanstvo presvitli cesar Franc Jožef I. sam s križcem za zasluge odlikovati blagovolili, in isto tako, da Vas je nekaj let pozneje tudi Nj. cesarska Visokost — zdaj, žalibože, že rajni — cesarjevič Rudolf, kojega visoko ime ponosno nosi naše društvo, blagovolil odlikovati z dragocenim darom z zlato naprsno iglo; obilne zasluge Vaše za napredek sadjarstva in vrtnarstva sploh, posebno pa še Vaše neumorno delovanje kot stari odbornik našemu društvu, — vse te vrline Vaše dajo nam prijeten povod

da Vam, predragi velečislani odbornik in prijatelj, k Vašemu 75. slovesnemu godovanju prav iskreno častitamo ter kličemo: Bog ohrani v svoji milosti še mnoga leta očeta Pečevškega v krogu njegovih dragih na ponos društvu našemu in celej domovini. On naj blagoslovi delo Vaših rok in naj da veliko takih, ki bodo vestno delovali po Vašem vzgledu, sebi v korist in domovini v čast! Cesarjevič Rudolfovo sadjarsko društvo za Spodnji Štajar v Št. Juriji ob juž. žel., dne 22. septembra 1889. Dr. Ipavic, ravnatelj. Val. Jarc, tajnik. Franc Praunseis, blagajnik. To častitko mu je na svečanostni dan tajnik osebno izročil.

Iz Št. Andreja v Sav. dolini. (Ploden trs.) V večih časnikih je bilo govorenje o necem trsu, ki je imel letos baje da 2200 grozdov. Ta trs raste v Wildonu. V Št. Andražu nad Polzelo pa ima posestuik A. Podlunšek kacic 30 let star trs „Izabela“, kateri se vspenja po velicem jablanu in še okoli hiše. V ugodnih letih se dobi samo na tem trsu še čez jedenajst malih veder vina, čeprav se nikdar ne okoplje in niti ne gnoji. Tudi obrezuje se ne, kar bi na drevesu sploh nemogoče bilo. Letos je dal polovnjak; ako se računi povprek deset grozdov na liter, — nekaj grozdov je namreč manjih, kakor na obrezanem trsovji, — vzredil je letos ta velikan blizu 3000 grozdov, večaki trdijo, da še celo više. Tukaj je precej navada, spuščati „Izabelo“ na staro ali nerodovitno drevje, kjer brez obrezovanja in brez vsacega obdelovanja obilno rodi. Samo da ima nekaj grozdja bolj raztresene jagode, sicer pa ni blago prav nič slabeje, kakor ono iz vinogradov.

Raznoterosti.

(Lepa cena.) Gospod K. Fric, mesar v Mariboru, prodal je 5 let staro kobilico na Dunaj za 700 gld. Dobil je za njo pa že dve prvi darili pri dirkah.

Tržna cena

preteklega tedna za 100 kilogramov.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursišca		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor hktl.	6 60	4 70	4 60	3 30	4 90	5 50	4 90	5 50	4 90	5 50	4 90	5 50	4 90	5 50
Ptuj	7 20	6 25	5 50	6 45	5 50	6 50	6 40	5 50	6 50	6 50	6 50	6 50	6 50	6 50
Celje	8 10	7 —	9 —	6 40	6 —	5 40	6 —	5 40	6 —	5 40	6 —	5 40	6 —	5 40
Gradec . . .	8 70	7 50	7 —	7 20	5 80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana . .	7 20	5 35	4 75	3 20	5 10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec . . .	8 70	8 —	6 50	7 20	5 40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	8 30	8 40	7 —	6 50	5 40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	8 20	8 —	7 55	7 50	5 15	—	—	—	—	—	—	—	—	—

